

ลักษณะเพื่อเลือก: ไขความลับเรือนร่างหญิงชายในอุดมคติจากตำรานรลักษณ์*

ชนกพร พัวพัฒนกุล**

รับบทความ: 28 กันยายน 2563

แก้ไขบทความ: 13 พฤศจิกายน 2563

ตอบรับ: 16 ธันวาคม 2563

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาดำรานรลักษณ์ซึ่งเป็นตำราพยากรณ์ลักษณะบุคคลของไทยในสมัยโบราณ เพื่อทำความเข้าใจองค์ความรู้เรื่องเพศที่มีอยู่ในสังคมไทย ผลการศึกษาพบว่าการพยากรณ์ที่ปรากฏในตำรานรลักษณ์ เป็นการดูลักษณะ “ดี” และ “ร้าย” ของอวัยวะและพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคล เพื่อทำนายลักษณะของอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและระบบสืบพันธุ์ ความต้องการทางเพศ พฤติกรรมทางเพศ รสนิยมทางเพศ การครองเรือน และการมีบุตร เนื้อหาคำทำนายประกอบด้วยลักษณะเรือนร่างในอุดมคติของหญิงและชาย อันอาจส่งผลต่อการให้กำเนิดบุตรซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมต่อไปในภายภาคหน้า การกำกับควบคุมพฤติกรรมทางเพศ และการสอนให้ตระหนักถึงรสนิยมทางเพศที่แตกต่างกัน เพื่อให้บุคคลโดยเฉพาะฝ่ายชาย

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างตำรานรลักษณ์กับเพศศึกษา ในชุดโครงการวิจัยเรื่อง “วรรณกรรมตำราเพศศาสตร์ของคนไทยในภาคกลาง: ไขความลับเป็นความรู้” ซึ่งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ประจำปีงบประมาณ 2559

** อาจารย์หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต การประกอบการเชิงนิเวศวัฒนธรรม โครงการจัดตั้งวิทยาเขตนครสวรรค์ มหาวิทยาลัยมหิดล (อีเมล: Chanokporn.Pua@mhidol.edu)

สามารถเลือกคู่ได้ถูกต้องและสนองตอบต่อคู่ครองได้อย่างเหมาะสม อันจะนำไปสู่
ความสุขทางเพศและช่วยธำรงรักษาสถาบันครอบครัวไว้ได้อีกทางหนึ่ง

คำสำคัญ: ตำรานรลักษณ์, ตำราตูลักษณ์, เพศ, เพศศึกษา, เพศวิถีศึกษา

Traits of Choice: Unlocking the Secret Characteristics of the ‘Right’ Men and Women in Thai Textbooks of Physiognomy ***

Chanokporn Puapattanakun ****

Received: September 28, 2020

Revised: November 13, 2020

Accepted: December 16, 2020

Abstract

This article is aimed at studying ‘Naralaksana’ - the ancient Thai textbook of physiognomy - in order to understand such a body of knowledge about ‘sex’ that exists in Thai society. The study shows that the predictions described in the textbook were based on the judgement of whether a specific

*** This article is part of a research project entitled "The Relationship between Thai Textbook of Physiognomy and Sex Education" subordinated to the research project series "Central Thai Traditional Textbooks and Monograph on Sexology: Revealing the Secret to Knowledge" funded by Thailand Research Fund (TRF) in Humanities research field 2016.

**** Lecturer, Bachelor of Arts Program in Ecocultural Entrepreneurship, Mahidol University Nakhonsawan Campus (E-mail: Chanokporn.Pua@mhidol.edu)

organ or behavior in men and women, related to sex or not, is a "favorable" or "unfavorable" trait. By looking at these traits within a person - their characteristics of sexual organs and the reproductive system, sexual needs, sexual behavior, sexual orientations, marriage life, and reproductive ability- can be revealed. The textbooks provide not only predictions that imply the characteristics of the ideal man's and woman's body, which influence their ability to have and raise children who will become valuable members of the society, but also the methods of control over sexual behaviors, and the teaching that highlights the variation in sexual orientations - especially among women. This kind of carnal knowledge explained in the textbooks helps men, the side that makes the choice, to find the right partner, while at the same time, educating a couple to fulfil each other appropriately - allowing their sexual well-being to be achieved and a healthy family unit to be maintained.

Keywords: Naralaksana, physiognomy, sex, sexology, sexuality education

บทนำ

ในสังคมไทยมีการศึกษาและถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการดูลักษณะบุคคลกันมาแต่โบราณ และมีการเขียนบันทึกไว้เป็นวรรณกรรมตำรา อาทิ ตำรานรลักษณ์ ตำราดูลักษณะชายหญิง ตำราตรีภพ (ตำราเศษพระจอมเจ้า) และผูกนิพนพานโลภีย์ รวมเรียกวรรณกรรมในกลุ่มนี้ว่า **ตำรานรลักษณ์** (อภิลักษณ์ เกษมผลกุล, 2557, น. 111)

คนไทยสมัยก่อนใช้ตำรานรลักษณ์เพื่อคัดเลือกบุคคลที่มีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับใช้ในวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น การรับราชการ การคบหาสมาคมกัน และการเลือกคู่ครอง สาระสำคัญของวรรณกรรมในกลุ่มตำรานรลักษณ์ มักกล่าวถึงการพยากรณ์ลักษณะบุคคลทั้งหญิงและชาย เพื่อดูลักษณะร้ายดี แบ่งได้เป็น 2 แบบคือ การพยากรณ์

จากอวัยวะหรือส่วนของร่างกาย เช่น ใบหน้า ดวงตา จมูก หู ลิ้น ปาก สะตือ อวัยวะเพศ
ไฟ รวมถึงสิ่งที่เกิดหรือขับออกมาจากร่างกาย เช่น เสียง ปัสสาวะ อุจจาระ น้ำกาม และ
การพยากรณ์จากพฤติกรรม เช่น การกิน การนอน การนั่ง การเดิน การพูด เป็นต้น

ปัจจุบันพบหลักฐานวรรณกรรมในกลุ่มตำราวรรณลักษณะหลายฉบับ หลายสำนวน
ทั้งที่เป็นใบลาน สมุดไทยดำ สมุดไทยขาว สมุดถือเฝ้า และที่พิมพ์เผยแพร่เป็นหนังสือ
และสื่ออิเล็กทรอนิกส์แล้ว ต้นฉบับที่พบมีทั้งที่เป็นตำราคุณลักษณะดีร้ายของบุคคล
โดยเฉพาะและที่แทรกปะปนอยู่กับตำราอื่น ๆ อาทิ ตำราพรหมชาติและตำราแพทย์แผน
ไทย (มูลนิธิฟื้นฟูส่งเสริมการแพทย์ไทยเดิมฯ และ โรงเรียนอายุรเวทอarang สถานการแพทย์
แผนไทยประยุกต์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล, 2555)

เนื้อหาของวรรณกรรมกลุ่มตำราวรรณลักษณะที่พบ นอกจากจะกล่าวถึงลักษณะ
ภายนอกของบุคคลที่แตกต่างกัน ซึ่งบ่งบอกถึงอดีตและส่งผลต่ออนาคตของบุคคลผู้นั้น
และผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในด้านสุขภาพ อาชีพ ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความสัมพันธ์
โซคลาก และความสุขในชีวิตแล้ว ยังมีเนื้อหาที่กล่าวถึงการเลือกคู่ครองให้มี “ลักษณะดี”
โดยพิจารณาจากรูปลักษณ์ของอวัยวะ และการคำนวณโดยใช้ความรู้ทางโหราศาสตร์
เพื่อจะได้สามารถเลือกคนมาทำหน้าที่ให้กำเนิดบุตรที่สมบูรณ์แข็งแรงและสามารถให้
ความสุขแก่ฝ่ายที่มีอำนาจในการ “เลือก” ได้อย่างเต็มที่ ทั้งยังอาจส่งผลต่อการดำเนิน
ชีวิตในด้านอื่น ๆ ได้อีกด้วย

นอกจากนี้ วรรณกรรมตำราของไทยในกลุ่มวรรณลักษณะยังมีส่วนที่ให้ความรู้
เกี่ยวกับเรื่องเพศแก่หญิงและชายทางอ้อม ผ่านการสอนวิธีประเมินและปฏิบัติตนให้มี
ลักษณะดีเพื่อให้ได้รับเลือก เช่น เพศหญิง พึงบำรุงรักษาที่ลับของตนให้เป็นที่ยัง
ปรารถนาของเพศตรงข้าม และจะได้เป็นเครื่องประดับตน (สตรีก็ทีลับ เป็นศรี ตนแฮ
ควรจักบำรุงไว้ เพื่อชู้เชยชม ฯ - ตำราตรีภพ) อีกทั้งยังระบุลักษณะที่พึงปรารถนา อัน
อาจพิจารณาได้ทั้งจากขนาดของอวัยวะ ลักษณะขนในที่ลับ และความกว้างของ
“ทางกระทำ” รวมทั้งอุปนิสัยของหญิงที่ไม่พึงปรารถนา เช่น มักมากในเรื่องเพศ หมกมุ่น
ในเรื่องตัณหา หรือเงินจัดจนกระทั่งเป็นฝ่ายเข้าหาและแนะนำวิธีการต่าง ๆ ให้แก่ฝ่ายชาย

เป็นต้น ส่วนเพศชายนั้น ลักษณะที่พึงปรารถนาอาจพิจารณาได้ทั้งจากขนาด รูปร่าง และ ท่าทางรสนิยม ซึ่งมีผลต่อ “ความสุข” ของฝ่ายหญิง เช่น หากมีขนาดที่ใหญ่เกินไป อาจ ทำให้อีกฝ่ายกลัว (*สายตาฝ่ายพู่ เห็นขนาด ใจนา – ตำราตรีภพ*) เป็นต้น

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเพื่อวิเคราะห์องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง เพศจากตำราวรรณคดีของไทย เพื่อ “ไขความลับ” เกี่ยวกับลักษณะเรือนร่างและ พฤติกรรมทางเพศในอุดมคติของหญิงและชาย อันจะทำให้บุคคล “ได้รับเลือก” เป็น คู่ครอง ซึ่งนอกจากจะช่วยให้เข้าใจองค์ความรู้เรื่องเพศที่มีอยู่ในสังคมไทย ตลอดจนวิถี ปฏิบัติในเชิงสังคมวัฒนธรรม เช่น การกำกับควบคุมพฤติกรรมทางเพศของคนในสังคม แล้ว ยังช่วยให้เข้าใจวิธีการสื่อสารและสอนเรื่องเพศในสังคมไทยได้ดียิ่งขึ้นอีกทางหนึ่ง

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษา

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษานี้ ประกอบด้วยตัวบทวรรณกรรมในกลุ่มตำรา วรรณคดีของไทยจำนวน 7 ส่วน ดังนี้

(1) ตำราวรรณคดีศาสตร์ ฉบับพระมหามณเฑียร (คัดจากคัมภีร์สมุดช้อย โบราณดั้งเดิม) ฉบับพิมพ์ในหนังสือตำราพรหมชาติฉบับสมบูรณ์ เชื่อกันว่าพระมหามณเฑียร เป็นผู้แปลจากต้นฉบับภาษาจีนของจีนแส เพื่อทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก รัชกาลที่ 1 เพื่อให้ทรงใช้เป็นคู่มือเลือกคนเข้ารับราชการ (ธรรมนิศย์ ชำนาญ, ม.ป.ป.)

(2) ตำราวรรณคดีศาสตร์ ฉบับเค้าความของพระมหามณเฑียร แปลทูลเกล้าฯ ถวายพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่ 1 ฉบับพิมพ์ในหนังสือ ตำราพรหมชาติฉบับหลวง (อ.อุระคินท์ วีระยะบุรณะ, ม.ป.ป.)

(3) ตำราวรรณคดีฉบับพระนางประทุมเทวี ฉบับพิมพ์ในหนังสือตำราวรรณคดี: ศาสตร์แห่งการทำนายลักษณะบุคคล เชื่อกันว่าแต่งขึ้นในสมัยสุโขทัย เป็นตำราที่โหราใช้

ทำนายลักษณะของพระนางประทุมเทวี พระราชธิดาของพระเจ้ากรุงศรีสัตนาลัยเมื่อครั้งเสียดเมืองและยกพระธิดาให้แก่เจ้ากรุงสุโขทัย (พหลหลวง, 2543)

(4) นังสือนอระลักข์รับดูราชริณงชายทั้งปวงผู้มีบุญ ฉบับหอสมุดแห่งชาติ

(5) ตำรานรลักษณ์ เอกสารต้นฉบับเป็นคัมภีร์ใบลาน จารอักษรไทย จำนวน 1 ผูก (36 ลาน) ของวัดพรหมเทพาวาส (ชลอน) อำเภอพรหมบุรี จังหวัดสิงห์บุรี

(6) ตำรานรลักษณ์ (ฤชีกามิน) เอกสารต้นฉบับเป็นคัมภีร์ใบลาน

(7) ตำราตรีภพ (ตำราเศษพระจอมเจ้า) ฉบับพิมพ์ในหนังสือตำราพรหมชาติสำหรับประชาชน (พ.สุวรรณ, 2550)

ทบทวนวรรณกรรม

การพยากรณ์ลักษณะร้ายดีของบุคคลนั้น ปรากฏอยู่ในหลายวัฒนธรรม ทั้งวัฒนธรรมตะวันตก อาทิ ทฤษฎีของอริสโตเติลและเพลโตซึ่งเชื่อมโยงความงดงามทางกายเข้ากับศีลธรรมอันดีงามของบุคคล และวัฒนธรรมตะวันออก อาทิ คัมภีร์พหุทัตส์หิตา และคัมภีร์มหาปฐิสลักษณ์ของอินเดีย และตำราโหงวเฮ้งของจีน

ในสังคมไทยมีการศึกษาและถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการดูลักษณะบุคคลกันมาแต่โบราณ และมีการเขียนบันทึกไว้เป็นวรรณกรรมตำรา อาทิ ตำรานรลักษณ์ ตำราดูลักษณะชายหญิง ตำราตรีภพ (ตำราเศษพระจอมเจ้า) และผูกนิพนพานโลกีย์ รวมเรียกวรรณกรรมในกลุ่มนี้ว่า **ตำรานรลักษณ์** (อภิลักษณ์ เกษมผลกุล, 2557, น. 111)

นรลักษณ์ (physiognomy) มาจากคำว่า “นร-” ซึ่งหมายถึง “คน, ชาย, เพศหญิง” ใช้ว่า นรีหรือนารี, นิยมใช้เป็นคำหน้าสมาส เช่น นรเทพ นรสิงห์” และคำว่า “ลักษณ์” ซึ่งหมายถึง “สมบัติเฉพาะตัว” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2554)

สำหรับตำรานรลักษณ์ของไทยนั้น พหลหลวง (2524, น. 260) อธิบายว่า เป็นตำราโหราศาสตร์ประเภทหนึ่ง เป็นวิชาการทำนายดวงชะตาโดยอาศัยการพิจารณา ลักษณะต่าง ๆ ของร่างกายมนุษย์ แต่งขึ้นสำหรับโหรหรือนักพยากรณ์เพื่อใช้ “พิจารณาดูร่างกายและรูปร่างที่เป็นไปในลักษณะความสูง ความหนัก ชาติรวม แม่แรง ผิวพรรณ

ความเหนียว เสียง ชาติเจ้าเรือน อารมณ์ เหมือนเวลาเราดูการทำพิธี แล้วจึงทำนายอดีต และอนาคต เฉากเช่นการรู้วิธีเดินเรือในทะเลที่ผ่านมาและกำลังจะผ่านไปข้างหน้า สันนิษฐานว่าในสมัยโบราณน่าจะใช้คุณลักษณะผู้น้อยหรือบุคคลใต้บังคับบัญชาเพื่อ รายงานให้ผู้เป็นใหญ่ได้ทราบว่าคนเช่นนั้นมึลักษณะที่เป็นคุณหรือเป็นโทษควรคบหา ไว้วางใจหรือใช้งานหรือไม่”

ณัฐพล บ้านไร่ (2562) ศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องพระเคราะห์ ทศก และนรลักษณ์ ในคัมภีร์พหุทัตปราชศรโหราศาสตร์และตำราพรหมชาติฉบับราชบุรุษของไทย ผลการศึกษาพบว่าแนวคิดเรื่องนรลักษณ์ ซึ่งเป็นการทำนายโดยอาศัยลักษณะร่างกายหรือการดูตำหนิ ใฝ่ ปานนั้นพบว่าคัมภีร์พหุทัตปราชศรโหราศาสตร์มักใช้ทำนาย สตรีโดยเฉพาะ แม้ว่าในช่วงท้าย อธิบายที่ 81 และในส่วนของคำทำนายตำหนิในอธิบายที่ 82 บางตำแหน่งปรากฏคำทำนายสำหรับบุรุษอยู่บ้างก็ตาม แต่ตำราพรหมชาติฉบับ ราชบุรุษนั้นสามารถใช้ทำนายได้ทั้งชายและหญิง ในส่วนของคำทำนายพบว่ามิคำทำนายที่ ดี-ไม่ดีคล้ายคลึงกันค่อนข้างมาก แต่ทว่าเนื้อหาของคำทำนายกลับมีความแตกต่างกัน ทั้งสิ้น

Twine (2002), Callon (2015) และ Woods (2017) ซึ่งศึกษาว่าทฤษฎีการ พยากรณ์ลักษณะบุคคลในวัฒนธรรมตะวันตก พบว่าศาสตร์การพยากรณ์ลักษณะบุคคล นั้นมีพื้นฐานมาจากความรู้และมุมมองเกี่ยวกับร่างกายของมนุษย์ที่คนในสังคมหนึ่ง ๆ มีร่วมกัน และเป็นปัจจัยที่สำคัญในการเลือกจัดวางความสัมพันธ์และวิธีการปฏิสัมพันธ์ ระหว่างตนเองกับผู้อื่นของสมาชิกในสังคม ขณะที่งานวิจัยทางด้านวรรณกรรม อาทิ Lavatar (1978) Mur (2017) และ Tyler (2019) พบว่ามีการใช้ความรู้เกี่ยวกับการ พยากรณ์ลักษณะบุคคลเพื่อสร้างตัวละครในนวนิยายและบทละครเพื่อสื่อถึง บุคลิกลักษณะบางประการ รวมถึงรสนิยมและพฤติกรรมทางเพศของตัวละครด้วย

ในงานวิจัยด้านวรรณกรรมของไทย อาทิ อภากร หนักไหล่ (2559) ซึ่งศึกษา ตัวละครอภลักษณ์ในวรรณคดีไทย พบว่ารูปลักษณ์ของตัวละครมักจะสอดคล้องกับ

ลักษณะร้ายที่ปรากฏในตำราวรรณลักษณ์ เช่นตัวละครนางประแดะในเรื่องระเด่นลันได ซึ่งมี *ลำคอโตตันสั้นกลม* นั้น ถือเป็นลักษณะไม่ดีตามหลักนรลักษณ์ในตำราพรหมชาติที่ระบุว่า “คอเหมือนชื้อเรื่อน อันทรงไว้ซึ่งเครื่องแห่งเรื่อนคือศิระะ ถ้าคอโตนัก คอสั้น ไม่สมตัว มิดีแล”

งานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับศาสตร์การดูลักษณะบุคคลในสังคมไทย อาทิ ปุณศรีกาเจิตนภา (2547) และสุกัลลค์น วงศ์ไพศาลลักษณ์ (2555) ต่างกล่าวถึงวรรณกรรมกลุ่มตำราวรรณลักษณ์ในฐานะที่เป็น “คู่มือ” สำหรับพิจารณาลักษณะภายนอกของบุคคลที่บ่งบอกถึงอุปนิสัยและคุณสมบัติต่าง ๆ เพื่อให้สามารถ “เลือกใช้คน” ได้ตรงกับความต้องการใช้งานโดยเฉพาะในภาคธุรกิจ

ในด้านการแพทย์ พบว่าในแม้ปัจจุบันก็ยังมีการใช้ความเชื่อเกี่ยวกับนรลักษณ์ศาสตร์เพื่อปรับปรุงรูปลักษณ์ของบุคคลให้มีลักษณะดี อันจะช่วยให้กลายเป็นบุคคลที่พึงปรารถนาและ “ได้รับเลือก” ในโอกาสต่าง ๆ เช่นในงานวิจัยของ Samizadeh (2020) และกษมน วิบูลย์จันทร์ (2551) ที่ระบุว่า การพยากรณ์ลักษณะบุคคลมีอิทธิพลอย่างมากต่องานการแพทย์สาขาเวชศาสตร์ความงามในประเทศจีน และเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการตัดสินใจทำศัลยกรรมของคนไทยในปัจจุบัน

จากการศึกษาที่ผ่านมาจะเห็นว่าการศึกษาตำราวรรณลักษณ์ในสังคมยังจำกัดอยู่ในเรื่องการเลือกคนเพื่อใช้งาน โดยเฉพาะในภาคธุรกิจ โดยพิจารณาจากลักษณะร่างกายภายนอก แต่กลับไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาการใช้ตำราวรรณลักษณ์เพื่อประโยชน์ในด้านการเลือกคู่ครองและการสอนเรื่องเพศโดยตรง

ที่มาขององค์ความรู้เรื่องเพศในตำราวรรณลักษณ์ของไทย

จากการศึกษาวรรณกรรมตำรากรลุ่มนรลักษณ์ทั้ง 7 สำนวน พบว่าตำราวรรณลักษณ์ของไทยที่แต่งหรือเรียบเรียงขึ้นในช่วงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ได้แก่ นังสีอนระลักษำรับดูราชรีญิงชายทั้งปวงผู้มีบุณ ตำราวรรณลักษณ์ฉบับวัดพรหมเทพาวาส ตำราวรรณลักษณ์ฉบับฤษีกามิน และตำราวรรณลักษณ์ฉบับพระนางประทุมวดี น่าจะได้รับ

อิทธิพลหลักมาจากอินเดีย สอดคล้องกับข้อสันนิษฐานของพลุหลวง (2524, น. 291) และณัฐพล บ้านไร่ (2562, น. 4-5) ที่กล่าวว่าตำราวรรณลักษณะของอินเดียที่ไทยรับมาได้แก่ **คัมภีร์พหูหัตสหัสิตา** ของวราหมิหิร และ **คัมภีร์พหูหัตปาราครโหราศาสตร์** ของฤๅษีปราศรระ ดังจะสังเกตได้จากกรกล่าวถึงวิธีการสังเกตลักษณะต่าง ๆ ของผู้มีบุญ เช่น ลักษณะ 9 ประการ ในนังสีนอระลักข์ำรับดูราชรีฎิงชายทั้งปวงผู้มีบุญ (แดง น้อย สั้น เล็ก ละเอียด ระหง กว้าง ยาว ลึก) ลักษณะ 7 ประการ ในตำราวรรณลักษณะฉบับพระนางประทุมเทวี (กว้าง ลึก สั้น แดง ยาว ละเอียด เล็ก) และลักษณะ 9 ประการในตำราวรรณลักษณะ ฉบับฤๅษีกามิน (แดง น้อย สั้น ลึก เล็ก ละเอียด กว้าง ยาว สูง) ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะ 7 ประการของผู้มีบุญในคัมภีร์พหูหัตสหัสิตา ซึ่งประกอบด้วย กว้าง 3 แห่ง (อก หน้าผาก ไบหน้า) ลึก 3 แห่ง (สะตือ เสียง ลมหายใจ) นูน 6 แห่ง (อก รักแร้ เล็บ จมูก หน้า ลำคอ) สั้น 4 แห่ง (องคชาติ สันหลัง คอ ขาทั้งสอง) แดง 7 แห่ง (ขอบตา ตีน มือ เพดาน ริมฝีปาก ลิ้น และเล็บ) ยาว 5 แห่ง (คาง นัยน์ตา แขน จมูก ช่วงอกระหว่างนม) ละเอียดหรือเล็ก 5 แห่ง (ฟัน ข้อมนิ้วมือ เส้นผม ผิวหนัง ขนตามแขน) รวมเป็น 33 แห่ง

นอกจากนี้ตำราวรรณลักษณะบางฉบับ เช่น ฉบับฤๅษีกามิน ยังน่าจะได้รับอิทธิพลจากตำรากรมสูตรฉบับवादसयानของอินเดียด้วย ดังจะเห็นได้จากกรกล่าวถึงหญิง 3 จำพวก ความว่า “พระฤๅษีทั้ง 7 องค์ประชุมกันทายลักษณะหญิง ว่าหญิงทั้ง 3 จำพวกนี้เป็นฉันใด คือหญิงจำพวก 1 ชื่อว่า สวณี หญิงจำพวกที่ 2 นั้นชื่อว่า หัสินี หญิงจำพวกที่ 3 นั้นชื่อว่า จตรณี...” วิธีการดังกล่าวคล้ายคลึงกับในในตำรากรมสูตรซึ่งแบ่งสตรีออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ ปทุมินี (Padmini หรือ lotus woman) จิตรินี (Chitrini หรือ art woman) สังข์ินี (Shankhini หรือ conch woman) และหสดีนี (Hastini หรือ elephant woman) (वादसयान, 2558)

สำหรับตำราวรรณลักษณะที่มีการรวบรวม เรียบเรียง และพิมพ์เผยแพร่ขึ้นในภายหลัง ได้แก่ นรลักษณะศาสตร์ฉบับทูลเกล้าฯ ถวาย และตำราวรรณลักษณะศาสตร์ฉบับพระมหามณเฑียรนั้น น่าจะได้รับอิทธิพลจาก ตำราโหงวเฮ้ง ของจีนเป็นสำคัญ ดังจะ

สังเกตได้จากลำดับการพิจารณาลักษณะอวัยวะต่าง ๆ ได้แก่ ศีรษะ ผม หน้าผาก ใบหน้า คิ้ว ตา จมูก หู ปาก ฟัน คาง แก้ม คอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเรื่องขุนเขาทั้ง 5 (หน้าผาก คาง จมูก แก้มซ้าย-ขวา) สายน้ำทั้ง 4 (หู ตา ปาก จมูก) และดาวทั้ง 5 (หูซ้าย-ขวา ปาก หน้าผาก จมูก) ในตำราโหงวเฮ้งของจีน

ถึงแม้ว่าตำรานรลักษณ์ของไทยส่วนใหญ่จะได้รับอิทธิพลหลักมาจากตำรานรลักษณ์ของอินเดียหรือจีน แต่ในรายละเอียดก็จะมีการการตัด เพิ่ม ตัดแปลง และผสมผสานแนวคิดบางประการให้เข้าปรับทสังคัมวัฒนธรรมไทย เช่น การอ้างถึงพระพุทธเจ้า พระพรหม และสวรรค์นรกตามคติไตรภูมิแล้ว ทำให้ตำรานรลักษณ์ฉบับของไทยมีเนื้อความแตกต่างไปจากตำราของอินเดียหรือจีนที่เป็นต้นเค้า

คำพยากรณ์ในตำรานรลักษณ์ โดยมากจะเป็นการพิจารณาลักษณะ “ดี” และ “ร้าย” จากร่างกายและพฤติกรรม เพื่อเป็นคู่มือในการเลือกคนและเลือกคู่ คำพยากรณ์ที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศ จะประกอบด้วย 2 ส่วน คือ ลักษณะของร่างกายและคำพยากรณ์ดวงชะตา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(1) “ผู้ใดฝ่าตีนฝ่ามือแดงองคชาตแดง หญิงก็ตีชายก็ตี ประเสีจมีบุญ
นักแล...ผิผู้ใดองคชาตรียาว เชนไฉย ผิผู้ใดองคชาตสั้น ผู้นั้นมีเมียหลาย
แลลูกหลานมาก ผิผู้ใดองคชาตรีเลกเอวกลม ผู้นั้นมีบุญถูกไฉยผู้หญิง
แลเปนตีนักแล” (ตำรานรลักษณ์ฉบับวัดพรหมเทพาวาส)

(2) “ที่นี้จะกล่าวถึงค์ชาย ถ้าถึงค์ตั้งข้าง จะเซ็ญใจนักแล ถ้าถึงค์เหมือนบัวเผื่อน จะมีบุญนักแล ถ้าถึงค์ตั้งถึงค์ตัว มักเล่นซู้นักแล ถ้าถึงค์ตั้งถึงค์ม้า มีเมีย ๆ มักเล่นซู้นักแล อันว่ายวานั้นเล่า ถ้าถึงค์ยาว ๔ องคุลี จะมีหลายคน ถ้ายาว ๕ องคุลี มีเมีย ๒ คน เมียรัก นักแล ถ้ายาว ๖ มีเมีย ๒ คนมักมีซู้แล ถ้ายาว ๗ องคุลี มักเซ็ญใจนักแล ลักษณะดังนี้จำใจไว้แล้ว...ผู้ใดองคชาตเล็กสั้น เล็กเป็นป่อง

มงคลสามบ่อง ผู้นั้นเป็นเจ้าคนทั้งปวง จะทรัพย์มากเป็นเสน่ห์แก่หญิง
นั้กแล” (ตำราารลักษณ์ฉบับฤชีกามิน)

(3) แลมันมักกล่าวสัพพะลาวาจา แลหัวหนมใหญ่แลดำ แลนมนั้นห่างกัน
นั้กแลแลนมนประดู่จะถูงเบี้ย แลนมนประดู่จะนมหมา แลเมื่อเดิรนั้นนมน
สั้นอยู่ร้ว ๆ แลมันเดินสีตีนมันหนัก แลมันเดินประดู่จะหมาเดิรหมูเดิน
ท้องมันประดู่จะท้องหมู และมันทเดินดู่จะกาเดินตัวสั้นและตีนเรียวนั้ก
และนิ้วตีนนิ้วมือเรียวนั้ก แลนุ่นฟ้าเอาชายพกมาเบ้องซ้าย แลฝ่าตีนฝ่า
มือเสมอกัน ลักสะนะเท่านี้ชื่อว่านาคะ ลักสะนะหญิงหมุนี้มีคู้
คู้จะตายจากอยู่ร้วง แลถอยทรัพย์แลเย่อมเปนนโฏฏแก่ชายแล ฯ”
(นังสื่อนอระลักข์ารับดูราชรีหญิงชายทั้งปวงผู้มีบุญ)

(4) เศษแปด ยาวแปดนิ้ว แบบครุ
ยาวเยียมเยียมสากดู เย็นเยื่อ
สายตาฝ่ายพฐู เห็นขยายต ใจนา
ทำราชการดีเนื้อ ยศได้ปลายมือ
(ตำราตรีภพ/เศษพระจอมเกล้า)

จากตัวอย่างที่ (1)-(3) ข้างต้นจะเห็นว่าลักษณะของร่างกายที่นำมาพิจารณานั้น โดยมากจะได้มาจากการสังเกต เช่น ขนาด สี ทรง รูปร่าง รวมทั้งการสังเกตพฤติกรรม การแสดงออก เช่น การเดิน การแต่งกาย แต่บางสำนวนเช่นในตัวอย่างที่ (4) ซึ่งมาจาก ตำราตรีภพ (เศษพระจอมเกล้า) จะใช้วิธีการ “คำนวณ” จากวัน เดือน ปีเกิดตามแบบ โหราศาสตร์ไทยเพื่อหา “เศษ” แล้วนำมาพยากรณ์ลักษณะอวัยวะของหญิงและชายก่อน จากนั้นจึงนำลักษณะที่ได้มาพยากรณ์ดวงชะตาของผู้มีนลักษณ์ดังกล่าวอีกทีหนึ่ง

ในด้านคำพยากรณ์ดวงชะตาที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ มีทั้งการพยากรณ์ลักษณะของอวัยวะเพศและอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับระบบสืบพันธุ์ พฤติกรรมทางเพศ (sexual behavior) และรสนิยมทางเพศ (sexual orientation) เมื่อพยากรณ์แล้ว บางครั้งอาจมีการ “ประเมินค่า” เช่น ดี มิดี เป็นกาลกิณี และ “ส่งสอน” หรือแนะนำวิธีปฏิบัติต่อคนผู้นั้น เช่น *ห้ามมิให้คบหาสมาคม อย่าได้เอาเป็นเป็นภรรยา* ดังจะได้กล่าวถึงอย่างละเอียดในหัวข้อต่อไป

ลักษณะ “ดี” และ “ร้าย” ที่สัมพันธ์กับเรื่องเพศในตำราวรรณลักษณ์ของไทย

จากการศึกษาพบว่าเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่องเพศในตำราวรรณลักษณ์ของไทย มีทั้งที่เป็นการพิจารณาลักษณะดีและร้ายของอวัยวะและพฤติกรรมทั่วไปที่ส่งผลต่อเรื่องเพศ และลักษณะดีและร้ายของอวัยวะที่เกี่ยวข้องกับเพศและพฤติกรรมทางเพศของผู้รับการพยากรณ์ที่ส่งผลต่อเรื่องเพศและเรื่องอื่น ๆ ดังต่อไปนี้

รู้หน้า-รู้ใจ: ลักษณะ “ดี” และ “ร้าย” ทั่วไปที่ส่งผลต่อเรื่องเพศ

ในตำราวรรณลักษณ์สำนวนต่าง ๆ มีการกล่าวถึงส่วนของร่างกายและพฤติกรรมทั่วไปของหญิงและชาย ที่ส่งผลต่อเรื่องเพศและความสัมพันธ์ เช่น ความต้องการทางเพศ รสนิยมทางเพศ รวมทั้งดวงชะตาของคู่ครองและบุตร ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(5) ผู้ใดเป็นปานในผมก็ดี ในรักแร้ก็ดี ต้นขาที่ดี ในองคชาติก็ดี จะได้เมียอันพึงใจ จะมีความสุขมาก...หญิงใดคิ้วคิ้วตรงก็ดีเป็นไผ่นกคิ้วก็ดี หญิงนั้นสองใจมีชู้มากนัก อย่าพึงเอาเป็นเมียเลย ถ้าเป็นไผ่ที่แค้นแลในตา หญิงมักแพ้ผู้ มักทำยาแฝด (ตำราวรรณลักษณ์ ฉบับฤกษ์ยาม)

(6) ถ้าหญิงใดชนหน้าแดงแดง ฝีปากมีหนวดขนรักแร้ดก เมื่อยิ้มแก้มขู เมื่อเดินนิ้วก้อยมิดต้องดิน เป็นสัจจที่หน้าผาก เป็นหยักกลมที่หัวไหล่และ

ตะโพกก็ตี หนึ่งเมื่อเสพด้วยนั้นเหม็นดังหมาเนา ตัวมันเหม็นแลแข้งมันใหญ่ ตีนมันใหญ่ มันเดินย้ายตะโพกดังหมู เมื่อมันย้ายอยู่ที่ตี นิ้วตีนมันห่าง สีข้างมันห่างเนื้อ เนื้อหยาบแข็งกระด้าง ลักษณะดังนี้ชื่อว่า กาลกิณี ถ้าเข้าบ้านใครให้บุตรรอยตีนมันทิ้งเสีย ชายใดเสอเสพด้วยมันเสียตะเดชา ถอยทรัพย์เกิดทุกข์จนตายแล มันเอาใจออกห่าง มันมักไปรักชายอื่น มันไปบำเรอชายอื่นแล (ตำราวรรณลักษณะ ฉบับฤทธิกา)

(7) ถ้าหญิงใดมีกระดูกหน้าเบื้องต่ำแหลม หญิงนั้นผู้ตายสามคน (ตำราวรรณลักษณะ ฉบับพระมหามณเฑียร)

(8) ชายใดหน้าผากแคบ ใบหน้าแหลมเอิบอิมแก้มยุ้ย คางแหลม ใต้คางมีเนื้ออยู่ ท่านว่าชายผู้นั้นกิเลสตัณหามาก ไม่รู้อิมในกามคุณชอบผิดลูกผิดเมียเขา (ตำราวรรณลักษณะ ฉบับพระมหามณเฑียร)

(9) ผู้ใดฝ่าเท้าคล้ายสีเหลี่ยมผืนผ้า แต่สันเท้าหนา ปลายเท้าจิกลง ท่านว่าผู้นั้นมีความรู้สึกทางเพศรุนแรง มากมากในกามารมณ์ มักประพฤติดิตีลธรรมทางประเวณีกับลูกผู้เมียคนอื่น (คัมภีร์บาทศาสตร์)

จากตัวอย่างจะเห็นว่า มีการพิจารณาลักษณะของร่างกาย เช่น ตำแหน่งของไผ่และปาน ลักษณะคิ้ว หนวด ขน ใบหน้า หน้าผาก แก้ม คาง สีข้าง หัวไหล่ ตะโพก เนื้อฝ่าเท้า สันเท้า ปลายเท้า และพฤติกรรมทั่วไป เช่น การพูด การเดิน การยิ้ม การแต่งกาย เพื่อพยากรณ์เกี่ยวกับเรื่องเพศและความสัมพันธ์ ทั้งของหญิง เช่น *สองใจ มีชู้ แพ้ผู้* *เอาใจออกห่าง รักชายอื่น บำเรอชายอื่น* และของชาย เช่น *มีกิเลสตัณหามาก ไม่รู้อิมในกามคุณ ชอบผิดลูกผิดเมีย* รวมทั้งนรลักษณ์ที่สามารถพยากรณ์ได้ทั้งหญิงและชาย เช่น *มีความรู้สึก*

ทางเพศรุนแรง มักมากในกามารมณ์ มักประพฤติผิดศีลธรรมทางประเวณีกับลูกพี่เมียคนอื่น เป็นต้น

จากการศึกษาวรรณกรรมตำราวรรณลักษณะสำนวนต่าง ๆ พบว่ามีการระบุลักษณะ “ดี” และ “ร้าย” ของอวัยวะและพฤติกรรมทั่วไปที่ส่งผลต่อเรื่องเพศ ดังตัวอย่างในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 นรลักษณะทั่วไปที่ส่งผลต่อเรื่องเพศและความสัมพันธ์

อวัยวะ	นรลักษณะ		คำพยากรณ์
ผม เส้นผม	ร้าย	ผมบาง เส้นโต กระด้างแข็ง หยิกยุง ผมสีน้ำตาล	อาภัพลูกเมีย มีความรัก ค่อนข้างรุนแรง
หน้า หน้าผาก กระดุกหน้า	ร้าย	หน้าผากแคบ หน้าแหลม แก้มยุ้ย คางสองชั้น หน้าผากกว้างคางแหลม กระดุกหน้าเป็องต่ำแหลม	กิเลสตัณหามาก ไม่อึดใน กามคุณ ชอบผิดลูกผิดเมีย คนอื่น หากความสุขทางเพศ ไม่ได้ ผัวตายสามคน
คิ้ว	ร้าย	คิ้วตก ผมบาง ล้วนเถิก ขาคิ้วที่หัวคิ้วสั้น ตั้งชันมิได้ ตามกัน คิ้วติดขอบตา	อาภัพคู่ครอง พراقจาก คู่ครอง อาภัพเมีย ถ้าผู้หญิง อาภัพผัว
ตา	ร้าย	ตากลมเหมือนงู หน่วยตา เหมือนตาไก่ ลูกตาเล็ก	เป็นโจรมักชู้สาวมาก ชอบหึงหวง
จมูก	ดี	ลึกลับ กว้าง	ลูกหลานมากดี
	ร้าย	จมูกตัน เขิน แคบ ปลาย แหลมขึ้น รูปจมูกไม่เท่ากัน	อาภัพคู่ลูกหลานน้อย ใจง่าย
ปาก ริมฝีปาก	ดี	ริมฝีปากสีแดงอ่อน แดงระเรื่อ ชมพู	มีเมียงาม มีเสน่ห์ ชีวิตครอบครัวราบรื่น

อวัยวะ	นรลักษณ์		คำพยากรณ์
		มีเส้นแสมมาก ปากแบะ	
	ร้าย	ปากเหมือนปากเป่าไฟ ริมฝีปากแตก ขอบดำ มีไฝบนริมฝีปาก ไม่มีแสด เป็นเส้นบนริมฝีปาก ปากกว้าง	อภัพลูกเมีย มักมากใน กามารมณ์ เจ้าชู้หลายตัว- เมีย เจ้าราคา มากชู้หลายคู่ นอน ไม่มีลูก เจ้าแห่งกามารมณ์ ไม่มีความสุขทางเพศ
ฟัน	ดี	ฟันเหมือนนาคราช มีฟันเขี้ยวข้างเดียว	มีลูกมีวาสนา ฟังได้ มีเสน่ห์ มีลูกเมียมาก
ไหล่	ดี	ไหล่ตรง	มีเสน่ห์
	ร้าย	ไหล่ซิด	ชอบมากชู้หลายคู่นอน
หลัง	ดี	หลังกลม	เป็นเมียขุนนางจะดี
	ร้าย	หลังตะพานปิดน้ำ อกเหมือนเต่า ลำตัวตรง	พอใจเล่นชู้
เอว	ร้าย	เอวเล็ก คอดกั้ว บั้นเอวเหี่ยวแห้ง เห็นเนื้อมาก	มักมากทางกามคุณ มีความรู้สึกทางเพศมาก มากชู้ หลายคู่ครอง มีทรัพย์ มากแต่ไม่มีความสุขทางเพศ
สะดือ	ร้าย	โต กว้าง เล็ก ต่ำ ไม่ตรง ปลายคว่ำ	มักมากในกามารมณ์ อภัพคู่ครอง
เท้า	ดี	ฝ่าเท้าสี่เหลี่ยมผืนผ้า ปลายนิ้วแบน และบาน ออก	มีเสน่ห์ต่อกับเพศตรงข้าม

อวัยวะ	นรลักษณ์		คำพยากรณ์
		ชอบยื่นเอียงฝ่าเท้าเข้า	
	ร้าย	ฝ่าเท้ากระโหย่ง ตรง ปลายเท้าเรียวเล็ก จิกลง สั้นหนา นิ้วก้อยปิดออกด้านนอก	มีกามราคะมาก มักมาก ชอบเล่นชู้ หลายผัว-เมีย มีความรู้ลึกทางเพศรุนแรง มักมากในเรื่องทางเพศ กิเลสหนา ราคะจัด
ไผ่/ปาน	ดี	ไผ่หว่างคิ้ว หัวคิ้ว หน้าผาก ไนร่มผ้า	มีเสน่ห์ มีลูกมาก
	ร้าย	ไผ่ที่คาง ใต้คาง แก้ม หางตา ของลับ	เลี้ยงลูกยาก ชอบเป็นเมียน้อย มักมากทางกามารมณ์ ไม่รู้จักอ้อมทางโลกียวิสัย มากชู้หลายคู่นอน
เสียง	ร้าย	เหมือนเสียงน้ำที่เซาะหิน	ฝึกไผ่เรื่องความรัก เจ้ามายุ
การเดิน	ร้าย	เดินลงสั้นเท้า เดินจิกปลายเท้า	มักมากในเรื่องกามคุณ ชอบคบเพื่อนต่างเพศโดยไม่คำนึงถึงชื่อเสียงเกียรติยศ
การยิ้ม	ดี	ยิ้มละมุนละไม	มีเสน่ห์
	ร้าย	ยิ้มแล้วกลอกตาไปมา ยกคิ้วหล่นตา ขำเลี้งตาไปด้วยขณะที่เดิน	เจ้าชู้ มีจิตใจฝึกไผ่เรื่องกามารมณ์อยู่เสมอ

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นว่าเนื้อหาของตำรานรลักษณ์ส่วนที่เป็นการพิจารณา มีการระบุลักษณะของร่างกายและพฤติกรรมทั่วไปที่ส่งผลต่อเรื่องเพศและความสัมพันธ์

ของบุคคล ทั้งในแง่ความต้องการทางเพศ การครองคู่ และการมีบุตร จะให้น้ำหนักไปที่ การกำกับควบคุมพฤติกรรมทางเพศของคนในสังคม โดยการกล่าวถึงพฤติกรรมที่ทำให้ หญิงหรือชายเป็น “คนไม่เป็นที่พึงปรารถนา” เช่น มักมาก/ฝึกไฟในกามารมณ์ ไม่รู้จักอึด ทางโลกียวิสัย เล่นชู้ มากชู้หลายคู่นอน และสอนให้พิจารณา “ลักษณะ” ภายนอกต่าง ๆ ที่อาจบ่งชี้ถึงพฤติกรรมดังกล่าวเพื่อจะได้หลีกเลี่ยงไม่เลือกเป็นคู่ครอง มีเพียงบางส่วน เท่านั้นที่กล่าวถึงเรื่องความสุขทางเพศ อย่างไรก็ตาม มีข้อที่น่าสังเกตคือ ไม่พบการใช้ส่วนของร่างกายและพฤติกรรมทั่วไป เพื่อทำนายลักษณะของอวัยวะเพศมากนัก แตกต่างจาก ในปัจจุบันที่มีความเชื่อเรื่องขนาดของอวัยวะที่สัมพันธ์กัน เช่น ขนาดของหน้าผากกับ ขนาดของอวัยวะเพศ (หญิง) และขนาดของมือ นิ้ว หรือเท้า กับขนาดของอวัยวะเพศ (ชาย) เป็นต้น

รู้ลึก-เรื่อง(ของ)ลับ: ลักษณะ “ดี” และ “ร้าย” ของอวัยวะเพศ ระบบสืบพันธุ์ และพฤติกรรมที่เกี่ยวกับเพศ

จากการศึกษาพบว่า มีการกล่าวถึงส่วนของร่างกายที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศและ ระบบสืบพันธุ์ ได้แก่ เต้านม (อก นม ถัน หัวนม) อวัยวะเพศหญิง (โยนี ขนที่ลับ ผิวที่ลับ) อวัยวะเพศชายและสสารคัดหลั่ง (องคชาติ อัณฑะ น้ำกาม) อื่น ๆ (ตะโพก) และพฤติกรรม ที่เกี่ยวกับเพศ เช่น การปฏิสัมพันธ์กับคนต่างเพศ การมีเพศสัมพันธ์ และการแสดงออก ขณะมีเพศสัมพันธ์ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(10) ลูกอัณฑะสั้น ร้อน อุ่น มีลูกได้เป็นใหญ่ อัณฑะยานลูกน้อย ปลายองคชาติไม่โต ร้อน อุ่น ได้ลูกเป็นใหญ่ องคชาติโต ยาว ดำ เป็น คนอภัพ องคชาติแดง เล็ก หดเหมือนเด็ก มีบุญมาก...ลูกอัณฑะ มีไฟดำ ลูกอัณฑะเม็ดเดียวเป็นดี มีเงิน อายุยืน...องคชาติแหลมอภัพ (ตำราวรรณลักษณะบุพบุลเกล้าฯ ถวาย)

(11) ๑ สันสามองคชาตตัน	หนึ่งนับ
หน้าแข้งสองงามสรรพ	สั้นชี้
สันหลังครบสามรับ	รัศภาคย์
นรลักษณ์สามนี้	หมวดสั้นปล้นแสดง ฯ

พยากรณ์ดีชั่ว

๑ ใครได้นรลักษณ์สั้น	หนึ่งสอง
<u>บรรลุทรพีย์สิ่งของ</u>	<u>พอให้</u>
<u>แต่จะไม่คงครอง</u>	<u>ยาวยึด</u>
<u>ทำราชการท่านใช้</u>	<u>ลาภได้สมบุรณ์ ฯ</u>

๑ องคชาตใครเล็กสั้น	หนึ่งนา
<u>นิ้วหัตถ์ นิ้วบาทา</u>	<u>เล็กพร้อม</u>
<u>ประเสริฐเลิศปัญญา</u>	<u>สูงสุด</u>
<u>นักปราชญ์บัณฑิตพร้อม</u>	<u>ใหญ่กว้างทางธรรม ฯ</u>

(ตำรานรลักษณ์ ฉบับท่านายพระนางประทุมเทวี)

(12) หญิงใดหน้าดั่งใบพลู ดั่งใบละมุดสีดา โยนิดั่งกิบม้า ดั่งหน้าไก่ ถ้า
เมียผู้ใดมักนำทุกขมาให้ ถ้าสมโยคให้กึ่งโค้งลง ให้หลังมันแอนให้กัน
มันงอนขึ้นแล้วสมโยคให้หนัก ๆ [จึงสบใจมันแล] ถ้าหญิงหน้าน้อย
รูปโยนิดั่งกิบวัว แลหนอกโยนิดั่งกะลาคว่า หญิงนี้มีบริวาร ๑๐๐๐
หนึ่ง เมื่อจสมโยคให้แหกขามันออกทั้งสองข้าง แล้วยกใส่เอวเรา
แล้วเอาพินทุษะแยะที่ริมโยนิทั้ง ๒ ข้าง ๆ ละ ๒ ที ๓ ที จึงสมโยค
[สบใจมันแล] หญิงใดหน้าดูจวงเดือน โยนิ้นั้นกลม หญิงนี้ดีนัก มี
บริวารพันหนึ่ง เมื่อจะสมโยคให้สอดมือเข้าใต้ขามันแล้วกดตะโพก
สมแต่เช้า ๆ [จึงสบใจมันแล] หญิงใดหน้าดางาม เนื้อตัวงามสะสวย

โยนียดังใบพลู ถ้าสมโยคให้ชะข้างบนให้หนัก แล้วตกลงไปให้หนัก
ติดกัน แล้วโยก โยกมาโยกไป [ชอบใจมันหนักแล] หญิงใดหนารี โยนิ
ดังปากกา เมื่อสมโยคให้จับแต่ปลายมือปลายตีน แล้วจึงจับขามันคู้
เข้า แหกที่มันให้ปลิ้นขึ้นแล้วจึงวางพินทุเข้าไปให้เร็วให้แรง ๆ [จึง
สบใจมัน แล] หญิงใดหน้าดังใบบัว โยนิดังปากคืบ
[มันโกรธนักด้วยว่าสมโยคมิถูกใจมัน ๆ โกรธนัก] ถ้าจะให้ [ถูกใจ]
มันนั้นให้ยกขามันใส่กระเวยเรา แล้วสอดมือเข้าใต้รักแร้ แล้วรัดบ่า
มันมาเข้าทั้งสองข้าง กตกะยี่ที่มันให้หนัก [จึงชอบใจมันแล] (ตำรา
รสนรลักษณ์ฉบับฤๅษีกามิน)

(13) โยนียดังกีบกางมิตี เร่งหึงผัวมักลอบดู ท่านโยกจนนัก มักเปนเมีย
น้อยท่าน รากคต้นหารายนักเร่งลางใจ ซื่อหัดถึ กำนัดกามยูขางไส
เบื่องซ่าย เมื่อโยกเลนจนานจึงลางกัน แต่ว่ามิตีแล ฯ (ตำรา
รสนรลักษณ์ฉบับวัดพรหมเทพาวาส)

(14) เศษเจ็ดเท็จถ้อยแท้ ทรลักษณ์

หอยโข่งอัปลักษณ์ ร้างร้าย

ขนดกรกแคมซึก เสียรูป

เมื่อร่วมภิรมย์คล้าย วายน้ำหาโคลน

(ตำราตรีภพ/เศษพระจอมเกล้า)

(15) ผู้ใดฝ่าตีนฝ่ามือแดงองคชาตแดง หญิงก็ดีชายก็ดีประเสียดมีบน
นักแล... มิผู้ใดองคชาตรียาวเขนใจ มิผู้ใดองคชาตสั้นผู้นั้นมีเมียหลาย
แลลูกหลานมาก มิผู้ใดองคชาตรีเลกเอวกลมผู้นั้นมิบุญถูกใจผู้หญิง
แลเปนตีนักแล (ตำรารสนรลักษณ์ฉบับวัดพรหมเทพาวาส)

จากตัวอย่างที่ (10)-(12) จะเห็นว่าลักษณะของอวัยวะเพศ เช่น ลึงค์ องคชาต อัณฑะ และโยนี สามารถใช้พยากรณ์ดวงชะตาของบุคคลในด้านต่าง ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศได้ เช่น อายุ สติปัญญา ทรัพย์ บริวาร หน้าที่การงาน และบุตร แต่ขณะเดียวกันก็สามารถใช้พยากรณ์เรื่องความต้องการและรสนิยมทางเพศที่แตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลได้ด้วย เช่น การกล่าวถึง “จุดกำเนิดกาม” ที่ตำแหน่งสไบเบื้องซ้ายในตัวอย่างที่ (13) การกล่าวถึงความรู้สึกไม่พึงใจในขณะที่เสพลังวาสในตัวอย่างที่ (14) รวมทั้งการระบุระยะเวลา ตำแหน่ง และวิธีการ “สมโยค” ที่เหมาะสมในตัวอย่างที่ (12)-(13) ซึ่งถ้าทำได้อย่างถูกต้อง จะช่วยให้อีกฝ่ายหนึ่ง *สบใจ ถูกใจ ชอบใจ* แต่ถ้าทำไม่ถูกต้องก็อาจทำให้อีกฝ่ายหนึ่ง *มิถูกใจ โกรธ โกรธหนัก* ได้ นอกจากนี้ นรลักษณ์ของร่างกายที่เกี่ยวกับเพศ ยังใช้พยากรณ์ดวงชะตาในด้านความสัมพันธ์กับเพศตรงข้าม การครองเรือน และการมีบุตรได้ด้วย ดังในตัวอย่างที่ (15)

“ไขความลับ” เรื่องเพศในอุดมคติของหญิงและชายจากตำรา นรลักษณ์

จากการศึกษาพบว่าในตำรา นรลักษณ์ของไทย มีการกล่าวถึงลักษณะที่เป็น “อุดมคติ” ของอวัยวะเกี่ยวกับเพศและส่วนของร่างกายที่เกี่ยวข้องกับระบบสืบพันธุ์สรุปได้ดังนี้

1. อวัยวะเพศหญิง

ในตำรา นรลักษณ์ของไทย มีคำเรียกอวัยวะเพศหญิง เช่น โยนี ที่ลับ หีน นอกจากนี้ยังพบคำเรียกส่วนต่าง ๆ ของอวัยวะเพศหญิง เช่น หัวเห่า หนอก โทนก โคนก แดต แคม รู ฐาน ริม กระเปาะกาม แจ่มหี มีการกล่าวถึง **ขนาด** เช่น ใหญ่ เล็ก ลีบ ลิก หลวม แคบ 4 องคุลี 5 องคุลี ใช้ความเปรียบ เช่น งามตลอดได้ รูปร่าง เช่น กลม โหนก นูน สั้น ยาว รี ห่าง ขิด สนิท คว่ำ เปรียบเทียบกับพืช เช่น เหมือนใบไมก ใบพลู ใบละมุดสีดา กลีบบัว ดอกบุก กาบกล้วยตานี ใบมะค่าไก่ เต้าตาล น้ำเต้า กะลาคว่ำ งบน้ำอ้อย เปรียบเทียบกับสัตว์ เช่น หอยโข่ง กีบกวาง กีบม้า กีบทราย กีบวัว หน้าไก่

หัวข้าง ปากกา กระดองเต่า เต่าหับ หีควาย หีข้าง เปรียบเทียบกับสิ่งอื่น ๆ เช่น ลาน โศก (สถานที่) ถูกรูด ปากคืบ กะลาขอ (สิ่งของ) เป็นต้น **กลั่น** เช่น หอม เหม็น สาบ ร้าย เปรียบกับพืช เช่น กลีบบัว ดอกจกกล **สี** เช่น ทั้งโดยยาวขาวล้วนยวนวิญญา เหมือนตาล ฉะนำคูสองพู่ขาว และ **ลักษณะอื่น ๆ** เช่น มีไฟ ปาน ที่อวัยวะเพศ เป็นต้น

2. อวัยวะเพศชาย

จากการศึกษา พบคำเรียกอวัยวะเพศชาย เช่น องคชาติ พิณฑุ ลิงค์ ควย และ ส่วนต่าง ๆ เช่น โคน ปลาย หมวก หนังลิงค์ ลูกอ้นทะ มีการกล่าวถึง **ขนาด** เช่น เล็ก น้อย สั้น หกนิ้ว เจ็ดนิ้ว 6 องคุลี ใหญ่ ยาว โต **สี** เช่น แดง รูปร่าง เช่น ตรง คด คัดเต่ง เป็นปล้อง เปรียบเทียบกับพืช เช่น บัวเผื่อน เปรียบเทียบกับสัตว์ เช่น ช้าง ม้า วัว เปรียบเทียบกับสิ่งของ เช่น สาก อากา เช่น แข็ง อ่อน เกาะ แดง หัก **ลักษณะอื่น ๆ** เช่น มีไฟ ปาน ที่อวัยวะเพศ เป็นต้น

ข้อที่น่าสังเกตประการหนึ่งคือ จากคำพยากรณ์ในตัวอย่างที่ (2) และ (5) ที่ได้กล่าวถึงไปก่อนหน้านี้ มีการกล่าวถึงลักษณะขององคชาติที่เล็กและสั้นว่าเป็น “ลักษณะดี” พยากรณ์ว่าเป็นผู้มีปัญญา เป็นนักปราชญ์ และเป็นเลิศในทางธรรม โดยมีได้ให้คุณค่าแก่เรื่องกามคุณมากนัก อวัยวะเพศชายที่มีขนาดใหญ่เกินไปอาจทำให้ “*สายตาฝ่ายพฐ เห็น ขยาด ใจนา*” หากมีคู่อาจทำให้ *เมียมมีชู้ และ เข็ญใจ (ถ้าสิ่งคั่งสิ่งค้ม้า มีเมีย ๆ มักเล่นชู้ นักแล* – ตำรานรลักษณ์ฉบับเกษิกามิน) ตรงข้ามกับค่านิยมในปัจจุบันที่ให้ความสำคัญแก่เรื่องขนาดของอวัยวะเพศและมองว่าเป็น “ลักษณะดี” ที่พึงปรารถนา

3. เต้านม

ในตำรานรลักษณ์ของไทย มีคำเรียกเต้านมของหญิง เช่น นม เต้า ออก ถัน ทรวง ส่วนต่าง ๆ เช่น หัวนม หว่างนม ปลายนม ฐานนม วงนม ทรวงนม มีการกล่าวถึง **ขนาด** เช่น เล็ก น้อย ใหญ่ กว้าง โต **ตำแหน่ง** เช่น ซิด ห่าง เปรียบเทียบ เช่น

ตัดดอกไม้ จุพลูจีบ จุปลายนิ้ว **ทิศทาง** เช่น ขวาง ชั้นลงข้างล่าง ปักธณี ไม่หันเข้าหากัน
หัวนมชี้เข้าหากัน หัวนมชี้ขึ้นข้างบน **รูปร่าง** เช่น ตั้ง ตรง ไม่ตรง แคบ คด งอ ोन แห้ง
เหี่ยว คล้อย เปรียบเทียบกับพืช เช่น ดอกบัว ลูกมะตูม เปรียบเทียบกับสัตว์ เช่น เหมือน
เต่า ช้าง ม้า ออกไก่อ นมหมา นมโค เปรียบเทียบกับสิ่งของ เช่น ถุงเบี้ย ตลับ สี เช่น ซีด
(หัวนม) ดำ ขาว เหลือง แดง **อาการ** เช่น คัด แข็ง เต่ง ตั้งเต้า **ลักษณะอื่น ๆ** เช่น มีไผ
ปาน มีขน เดินไปมานมสั่น เป็นต้น

(16) ที่นี้จะกล่าวลักษณะนมหญิง ถ้านมดังนี้ เรียกว่านมถุง

ชื่อว่าผีเสื้อร้ายนักแล ถ้านมดังนี้ มักแพ้วไรทรัพย์สินแล ถ่า

นมดังนี้ ผู้นั้นมักแพ้ว ยากจนตายแล ถ้านมดังนี้

มักมีทรัพย์สินมากแล ถ้านมดังนี้ ไร้วัวแล ถ้านมดังนี้

ใจร้ายแต่ว่าดีแล ถ้านมดังนี้ ทรัพย์สินมันมากนักแล ถ้านมดังนี้

 มีบุญนักแล ถ้านมดังนี้ อดมตินักแล ถ้านมดังนี้

 เลี้ยงลูกยากนักแล (ตำราวรลักษณ์ ฉบับฤษีคามิน)

4. ขนในที่ลับ

จากการศึกษาพบว่าตำราวรรณลักษณ์ของไทยนั้น กล่าวถึงขนในที่ลับไว้ตั้งปรากฏคำว่า *ขน โลมมา* และกล่าวถึงลักษณะต่าง ๆ ได้แก่ **ปริมาณ** เช่น ดอก หนา บาง และ **ความสวยงาม** เช่น รัก เปรียบกับพืช เช่น ดอกจามจุรี เป็นต้น

(17) เศษหูกดุ้งแก้ง	กล่าวสรรค์
กล้วยกาบกัทลีพันธุ์	อวบอั้น
มิตชิดสนิทกัน	ตีเมื่อแก่นา
ควรรักโลมานั้น	ตุงเส้นจามจุรี
(ตำราตรีภพ/เศษพระจอมเกล้า)	

จากตัวอย่างจะเห็นว่านอกจากจะมีการพยากรณ์ลักษณะของขนในที่ลับจากวันเวลาเกิดของสตรีแล้ว ยังสอนให้สตรีรู้จักบำรุงรักษาที่ลับของตนเพื่อให้เป็นที่พึงปรารถนาของเพศตรงข้าม จะได้เป็นเครื่องประดับตนด้วย

5. สารคัดหลั่งต่าง ๆ

สารคัดหลั่งในที่นี้ หมายถึง ของเหลวที่หลั่งออกมาระหว่างการร่วมเพศ ในตำราวรรณลักษณ์เรียกว่า น้ำ กาม น้ำกาม อสุจิ มีข้อความกล่าวถึงทั้งของชายและหญิง ดังนี้

(18) ถ้าก่อนสุจิสีเหลืองก็ดี จะได้เป็นมหาเสนาบดี อันหนึ่งถ้าผู้ใด
ก่อนอสุจิใหญ่ ทายว่าผู้นั้นจะจ้าวแก่สตรีภาพมีทรัพย์มากจะได้เป็นมหา
อำมาตย์เป็นเสน่ห์แก่ท้าวพระยาทั้งหลายแล (ตำราวรรณลักษณ์ฉบับ
พุลเกล้าฯ ถวาย)

6. กลิ่นกาย

กลิ่นกาย หมายถึงกลิ่นที่เกิดจากต่อมเหงื่อ เป็นลักษณะสำคัญประการหนึ่ง
ที่แสดงสุขภาพและสุขอนามัยของคนได้ ตำรานวลักษณ์ได้กล่าวถึงกลิ่นของชายและหญิงที่
เกิดขึ้นขณะที่มีเพศสัมพันธ์ เช่น

(19) เมื่อจะสมเสบด้วยมันเม้นกลิ่นดุษหมูเน่าปลาเน่าแลดุน้ำเน่าอันตี
ก็เปนประการนึ่งเหม็นสาบนักตีเปนประการนึ่ง (ตำรานวลักษณ์ฉบับ
วัดพรหมเทพवास)

(20) ...เมื่อเศบด้วยมันประดู่จ้หมูเน่าปลาเน่าประการนึ่ง
ตัวเหม็นซาบประกาลนึ่ง (นึ่งสื่อนอระลักข์ารับดูราชริญงชายทั้งปวง
ผู้มีบุญ)

(21) มักประดับตัวด้วยดอกไม้ แลหอมกลิ่นตัวดุษ้การะเกษแลจ่าปา
และมะลิแลพิกุน ดุษ้กลิ่นน้ำมันวัวแล เมื่อเสพด้วยมันหากกลิ่นหมี้ได้ย
(นึ่งสื่อนอระลักข์ารับดูราชริญงชายทั้งปวงผู้มีบุญ)

7. ผิวที่ลับ

จากการศึกษาพบนวลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับผิวในที่ลับในตำราหลายสำนวน
ลักษณะของผิวที่ลับที่พึงปรารถนานั้นมีลักษณะที่สอดคล้องกับคือจะต้องเรียบ เนียน
ละเอียด ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(22) ละเอียดสามเกศ เส้น	โลมา
ผิวที่ลับหนึ่งนา	ละเอียดแท้
สามสิ่งสุขุมหา	ยลยาก
ไต่พบประสบแล้	มากแท้บุญญา

พยากรณ์ตีข้าว

๑ ใครได้ละเอียดแล้	หนึ่งสอง
ความสุขทรัพย์สินเนื่องนอง	ยิ่งผู้
อายุยืนยาวครอง	ชนมีชีพ
คนสนิทมักสู้	ไม่เอื้อบุญคุณ ฯ

(ตำราวรรณลักษณ์ ฉบับท่านายพระนางประทุมเทวี)

8. ตะโพก

ขนาดของตะโพกหรือสะโพกมีความสัมพันธ์กับการตั้งครุภและคลอดบุตรของเพศหญิง จากการศึกษาพบวรรณลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับตะโพกทั้งของหญิงและชาย ซึ่งจะต้องมีลักษณะดีคือ กว้าง และผาย ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(23) ๑ กว้างสี่หน้าผากแท้	พึงหมาย
ใหญ่ผึ่งตะโพกผาย	ใหญ่กว้าง
ช่องจุมูกสองขยาย	กางแปลก
กว้างสี่นี้โดยข้าง	ใหญ่แล้วอย่างดี

พยากรณ์ตีข้าว

๑ ใครได้นรลักษณ์กว้าง	หนึ่งสอง
ให้ท่านจะปกครอง	ชูปเลี้ยง
ความรูก่อเงินทอง	ทรัพย์สินมาก
สมทบหมดจดเกลี้ยง	ชอบใช้ในสงฆ์ ฯ

(ตำราวรรณลักษณ์ ฉบับท่านายพระนางประทุมเทวี)

9. ความต้องการทางเพศและรสนิยมทางเพศ

ในพระคัมภีร์มหาโชตรัตนซึ่งเป็นตำราแพทย์แผนไทยได้อธิบายเรื่องความต้องการทางเพศไว้อย่างน่าสนใจ ดังนี้

“จะว่าตามพระบาฬีนัน ว่าหญิงจำพวกใดเมื่อพ้นกำหนดแห่งตามทรงแล้ว อายุล่วงขึ้นไปได้ ๑๔, ๑๕ ปี ต่อมโลहितก็ตั้งขึ้นมาตามประเพณีแห่งโลกทั้งหลาย แลหญิงนั้นเมื่อยังเป็นสาวพรหมจารีอยู่ จะได้ว่ารู้ว่ประเพณี สว่างส ออย่างไรมีได้ ให้บังเกิดปติพัทธ์ขึ้นมาเอง คือให้ฝนเห็นว่ามีชายมาร่วมประเพณีด้วย ตั้งแต่นั้นก็มีฤดูตามประเพณี ถันประโยธรนั้นก็วัฒนาเจริญขึ้น...”

จากคำอธิบายข้างต้นจะเห็นว่าในทางการแพทย์แผนโบราณแล้ว มองความต้องการทางเพศของมนุษย์ทั้งชายและหญิงเป็นเรื่องธรรมชาติ สอดคล้องกับเนื้อหาในตำรารนลักษณ์ของไทย ที่กล่าวถึงความต้องการทางเพศของชายและหญิงโดยมิได้มองว่าเป็นเรื่องที่ต้องปกปิดแต่อย่างใด นอกจากนี้ยังอธิบายด้วยว่าเป็น “หน้าที่” ของฝ่ายชายที่จะต้องตอบสนองให้ “สบาย/ชอบใจ” เพื่อสร้างสุขให้คู่ของตนและรักษาความสัมพันธ์ไว้ เพราะหากไม่สามารถตอบสนองความต้องการได้ ฝ่ายหญิงก็อาจ “เอาใจออกห่าง, มีชู้, หย่าร้าง” ได้

(24) หญิงจำพวกหนึ่งที่ชื่อจิตรนินัน มันมักบังคับกามมันมิให้ลดได้ เพราะว่ากิเลสมันแรงนัก (ตำรารนลักษณ์ฉบับฤๅษีกามิน)

(25) หญิงใดกามราคะแรง เอาคีนละเก้าหนสืบนชายสู่มิได้ ท่านให้เอาเกลือกะตัง ๑ กานพลู ๑ บดให้ละเอียดคินกับน้ำผึ้งรวง กินทุก ๆ วัน

ละเมียดพูดซา เอาจุได้คืน ๙ ที ๑๐ ทีแล (ตำรานรลักษณ์ฉบับฤๅษี
กามิน)

(26) ถ้าบุรุษใดทำได้ดังกล่าวมานี้เป็นที่ชอบใจหญิงนั้นแลมันรักนัก บ่
ห่อนมีขี้เลย จะปรารภนาอันใดก็ได้หมดแล (ตำรานรลักษณ์ฉบับฤๅษี
กามิน)

อย่างไรก็ดี ดูเหมือนว่าความต้องการทางเพศก็ยังเป็นเรื่องที่จำเป็นต้องกำกับ
ควบคุมไม่ให้ “มากเกินไป” ดังจะเห็นได้จากการใช้ถ้อยคำระบุดึงพฤติกรรม เช่น “มัก
มาก/ฝึกฝนในกามารมณ์” “ไม่รู้จักอิมทางโลกีย์วิสัย” “เล่นชู้” “มากชู้หลายคู่นอน” ที่
จะต้องมีขอบเขตและมองความต้องการทางเพศในเชิงลบว่าเป็นเรื่อง “กิเลสตัณหา
ราคะ” ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทางพุทธศาสนา

เนื้อหาเกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ที่ปรากฏในตำรานรลักษณ์ถึงแม้จะกำหนด
บทบาททางเพศให้ฝ่ายชายเป็นผู้มีอำนาจในการ “เลือกคู่” เพื่อความสุขสวัสดิ์แก่ชีวิต
ของตนเอง แต่ขณะเดียวกันก็สอนให้ผู้ชายตระหนักถึงหน้าที่ในการตอบสนองความ
ต้องการทางเพศ โดยหมั่นสังเกตและเรียนรู้วิธี “สร้างสุข” ให้แก่ฝ่ายหญิงด้วย ดังนั้น
ปรากฏเนื้อหาเกี่ยวกับการสื่อสารและ “เล้าโลม” ให้ฝ่ายหญิงเกิดความพร้อม เช่น กอด
จูบ สัมผัส รวมทั้งการจัดระเบียบร่างกาย การฝึกฝน และการบำบัดรักษา เพื่อให้มี
เพศสัมพันธ์ได้นาน ได้หลายครั้ง จนฝ่ายหญิงเกิดความเคลิบเคลิ้มหลงใหลจนไม่รู้ตัว และ
“ถึงจุดสุดยอด” โดยมีอุดมคติคือสองฝ่ายจะต้อง “น้ำออกพร้อมกัน” ซึ่งหากไม่สามารถ
ปฏิบัติได้จะมีผลเสียต่าง ๆ ตามมา ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(27) ถ้ายังมีออกมาอย่าเพ่อวางพินทุเข้าไป ถ้าชินวางเข้าไปจะ
เกิดโทษแล เพราะเขายังมีออกมาจับ มันยังแห้งอยู่ มันมักเกิดโรคให้
อายุสั้น สมโยคให้ได้ ๓ ยามจึงจะสบใจมันแล ถ้ามีฉะนั้นมันมักมีขี้

เมื่อจะสมโยคมันให้ได้คืนยืนรุ่ง ถ้าไม่ยั้งงั้นมันจะหาไปกว่ามันจะสบใจ มันแล ถ้าบุรุษใดส่องเสพถูกกลีบข้างบนยามหนึ่งจึงรู้สึกตัว ถ้าถูกกลีบข้างขวาสองยามจึงรู้สึกตัว ถ้าต้องกลีบข้างซ้าย ๓ ยามจึงรู้สึกตัวแล ถ้าต้องกระเปาะกาม ๔ ยามจึงรู้สึกตัวแล ถ้าชายใดเอาหญิงน้ำมือออกพร้อมกับหญิง กำลังเขาสนุกอยู่ ชายน้ำออกเสียก่อน เหตุตั้งนี้หญิงมักมีชู้...เสกด้วยมนตร์นี้ (อมมะตะโรตตะสวาหะ) ๓ ที เมื่อจะเอาหญิงจึงอมไว้ เอาออกจากปากเมื่อไรน้ำกามตกแล (ตำรานรลักษณ์ ฉบับฤชีกามิน)

10. การแสดงออกต่อเพศตรงข้าม

นอกจากนรลักษณ์ที่พิจารณาจากอวัยวะและส่วนของร่างกายแล้ว จากการศึกษาพบว่าในตำรานรลักษณ์มีการกล่าวถึงพฤติกรรมการแสดงออกต่อเพศตรงข้าม แล้วประเมินค่าว่าดีหรือไม่ดีควรเลือกสมาคมด้วยหรือไม่ ดีความว่าผู้แสดงพฤติกรรมนั้นมีความต้องการหรือมีความรู้สึกอย่างไร และสอนว่าหากจะมีเพศสัมพันธ์กับคนที่มีพฤติกรรมดังกล่าวจะต้องปฏิบัติตนอย่างไรจึงจะเหมาะสม ดังตัวอย่างต่อไปนี้

(28) หญิงใดเห็นชายแลเอามือถือนม มรรหมายใจให้แก่ชายผู้นั้นแลฯ หญิงใดเห็นชายแลเปลื้องผ้าให้เห็นหัวหน้าแลท่อน้อย หญิงนั้นกำนัษแก่ชายพุนธุ์แลฯ หญิงใดยเหรชายชักผ้าปิดนมแลปกคอก แลประยัดหัวร่างหมี่ให้ยเห็น หญิงนั้นมารยาดีใครได้ยเปนเมีย เกษความสะวัตดีทุกเมื่อแลฯ (นังสื่อนอระลักษำรับดูราชรีหญิงชายทั้งปวงผู้มีบุณ)

(29) หญิงใดแลเห็นชายแลชักผ้ามาปกนมแลปกราวทอ้งหัวสรรพางตัวยงนันทิแล (ตำรานรลักษณ์ วัตพรหมเทพาวาส)

(30) ญิงเหนชายแลห้วยิ่งนั้นกำ(หนด)แก่ชายผู้นั้นแล (ตำรานรลักษณ์
วัดพรหมเทพาวาส)

จากลักษณะของร่างกายและพฤติกรรมที่เกี่ยวกับเพศที่นำมาใช้ในการพยากรณ์
ดังที่ได้กล่าวมา สามารถสรุปเป็นนรลักษณ์ที่พึงปรารถนาและไม่พึงปรารถนา ได้ดัง
ตัวอย่างในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 นรลักษณ์เกี่ยวกับเพศที่ส่งผลต่อเรื่องเพศและความสัมพันธ์

อวัยวะ	นรลักษณ์	คำพยากรณ์	
อก/นม/ถัน	ดี	อกกว้าง นมกว้าง นมโต ฐานนมกว้าง ไม่ใหญ่ข้าง เล็กข้าง นมตรง เนื้อถันเต่ง ตึง โตมีเนื้อ สมบูรณ์ดีงาม วงนมแดง หัวนมดำ หัวนมโตและดำ หัวนมชัน หัวนมแดงตั้งสีอิฐ เป็นไฟ ดำ หัวนมโตเป็นเหลี่ยม	ใจกว้าง ใจเย็น ใจช้า มี ทรัพย์ มีวาสนา มีปัญญาฉลาด เจ้าเสน่ห์ เข้าสังคมเก่ง มีคู่ครองมาก จะได้เป็นใหญ่ เลี้ยงลูกง่าย ลูกมีปัญญา มีวาสนา จะได้พึ่งลูกตั้งได้ แก้ว
	ร้าย	เหมือนอกไก่ อกไม่เท่ากัน ใหญ่ข้างเล็กข้าง นมไม่ตรง อกแฟบ อกบาง นมแคบ อกแคบ นมเล็ก นมปึก ธรรณี วงนมขาว หัวถันดำ	เจ้าราคะ ราคะสูง พอใจทางกามารมณ์ จริต มาก ชอบเล่นชู้หลายคู่นอน ชอบเป็นชู้กับเมียท่าน ชอบเล่นชู้กับไพร่ มีปัญญาความคิดน้อย

อวัยวะ	นรลักษณ์		คำพยากรณ์
		เล็ก คดงอ มีขน ขาวและ เหลือง แห้งเหี่ยว	โอดเขลา ชอบเอาเปรียบคน ใจน้อยเจ้าอารมณ์ใจซื่อใจ เบา เลี้ยงลูกยาก ฟังผู้ใดไม่ได้ กำลังน้อย เชื้อใจ อายุสั้น
โยนีย์	ดี	ราบ เหมือนเต้าตาล อวบ อุ่ม เหมือนกล้วยกาบกัทลี พันธุ์ มิดชิดสนิทกัน ขนเหมือน เส้นจามจู้รี	มิโชคลาก ดีเมื่อแก่
	ร้าย	เหมือนใบพลู เหมือนกิบ กว้าง เหมือนหอยโข่ง เหมือนน้ำเต้าเทียม แคน เหมือนเต้าหีบ ขนดก ขนดกแคมซ้าย แคมเสียรูป	อาภัพโชคลาก โชคร้าย มักมากในกามคุณ ไม่สุขสม* เห่อค้นหา สองใจ
องคชาต อันทะ น้ำกาม	ดี	เล็ก น้อย กลม สั้น สั้นทัด ยาว 6 นิ้วเศษ ไม่มีหนังหุ้ม มีไฟหรือปาน	มีศถาบรรดาศักดิ์มีปัญญา มีทรัพย์ทำราชการดี มีเสน่ห์ ควรประพุดิตนเยี่ยงพระ
	ร้าย	ยาว 6 นิ้ว, 7 นิ้ว, 7 นิ้ว 2 กระเปียด, 8 นิ้ว เหมือน สาก คดซ้าย เป็นนิ้ว หิด ฝิ ก้อนอสุจิใหญ่	ชอบเล่นชู้ มีรามราคะมาก เชื้อใจ เมียนอกใจ เป็นข้าท่าน
ผิวที่ลับ	ดี	ละเอียด	มีทรัพย์ อายุยืน

อวัยวะ	นรลักษณ์		คำพยากรณ์
ตะโพก	ดี	โต ใหญ่ ผาย มีเนื้อ	หาทรัพย์ง่าย มีทรัพย์สมบัติ มีเสน่ห์
	ร้าย	ลึบ เล็ก แหลม ลีบ เนื่อน้อยเล็ก สั้น (ชาย) ตะโพกใหญ่ (หญิง) ตะโพกแหลม เนื้อที่กันย้อย	ลำบาก เชื้อใจ อากัปก ไร้เสน่ห์ มักมากในกามรมณ์ มีเสน่ห์ หาคู่ครองง่าย แต่มีความสุข ทางกามรมณ์ไม่ถึงอกถึงใจ

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่าลักษณะดี-ร้ายที่ปรากฏในตำรานรลักษณ์นั้นสะท้อนลักษณะค่านิยมเกี่ยวกับเรือนร่างในอุดมคติทั้งในด้านต่าง ๆ เช่น สี ขนาด ความสั้น-ยาว รูปร่าง ลักษณะ มีการกำหนดมาตรฐานความงามของอวัยวะและการแสดงออกทางเพศ เพื่อสอนให้ฝ่ายที่เป็น “ผู้เลือก” สามารถพิจารณาลักษณะของ “ผู้ถูกเลือก” และเลือกเป็นคู่ครองได้อย่างเหมาะสม โดยจากคำพยากรณ์จะเห็นว่าลักษณะที่เป็นอุดมคติต่าง ๆ นั้น จะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงปรารถนาทั้งในแง่ความสุขทางกามรมณ์ การครองเรือน การมีบุตร ลักษณะของบุตร ไปจนถึงเรื่องอื่น ๆ เช่น โชคลาภ เงินทอง อายุ สติปัญญา หน้าที่การงาน และยศถาบรรดาศักดิ์ เป็นต้น ขณะที่การเลือกคู่ครองที่มีลักษณะร้ายอาจนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ไม่พึงปรารถนาได้

“ลักษณะเพื่อเลือก” บทบาทของตำรานรลักษณ์กับการเลือกคู่

ตำรานรลักษณ์เป็นวรรณกรรมคำสอนประเภทหลายลักษณะที่อยู่ในหมวดหมู่ของตำราโหราศาสตร์ จึงเป็นดั่งบทมีความน่าเชื่อถือในสังคมเพราะใช้ในการพยากรณ์ลักษณะของบุคคล นอกจากนี้ ในแต่ละฉบับยังอ้างถึงที่มาของตำราว่ามาจากพระพุทธรเจ้า พระพรหม ฤๅษี ชินแส และคัมภีร์โบราณ ซึ่งทำให้ผู้อ่านเกิดความเชื่อถือมากยิ่งขึ้นไปอีกชั้นหนึ่ง

(31) สติทิกการิยะพระสันระเพชร แลพระอาจารย์เจ้าทำวมะหาพรหม เจ้าทั้งหลายมั่วสมประชุมกัน ในธรรมะภาภกะสาลา จึงนะมัตสะการ บังคมทูนแก่พระพุทเจ้า แลทำวมะหาพรหมจะพันระนานอระลัก สับปะรุษ แลวิถัทั้งปวงให้ยรู้จักข (นังสื่อนอระลักชำระบุดุราชริญชยทั้งปวงผู้มีบุน)

ผู้รับสารที่อ่านตำรานรลักษณคือ “ผู้ชาย” ที่เป็นผู้รู้และนักปราชญ์ การกำหนด กลุ่มผู้อ่านเฉพาะกลุ่มไว้ จึงทำให้สามารถพูดถึงเรื่องเพศได้อย่างเปิดเผยตรงไปตรงมา และหากมีตอนใดที่เห็นว่าไม่ควรเปิดเผยก็จะใช้รหัสอักษรแทน

(32) เป็น(สาว)น้อยร้อยซ่งอย่าฟังอ่าน จะรำคาญราศิหาดีไม่ เป็นที่ บาดหูอดสู(ใจ) เพราะคำไม่สู้สวยเรื่องหวยคิ (ตำรานรลักษณฉบับฤษี กามิน)

ในฐานะวรรณกรรมคำสอนที่มุ่ง “สอนผู้ชาย” พบว่าวรรณกรรมกลุ่มนี้ได้ กล่าวถึง “ลักษณ” หรือลักษณะภายนอกของบุคคลทั้ง “ดี” และ “ร้าย” และสอนให้ ฝ่ายชายซึ่งเป็น “ฝ่ายเลือก” รู้จักพิจารณาลักษณะแบบใดที่ดีหรือไม่ดี เพื่อจะได้เลือก หรือเลี่ยงได้ถูก ผ่านการสอน สั่ง หรือห้ามอย่างตรงไปตรงมาในตัวอย่างที่ (33)-(34) และการยกเหตุผลสนับสนุน ในตัวอย่างที่ (35) ดังนี้

(33) หลึงโดยสะตือกว้างน้กอย่าเอาเปนเมีย ฯ (นังสื่อนอระลักชำระ บุดุราชริญชยทั้งปวงผู้มีบุน)

(34) ยิงโดหน่งท้องหนาสดีเหลืออง ฉึงโดหางคิ้วสนอย่าเอาเปนเมีย ฉึง โดยคิ้วขนเปนเอนหนู ฟังเอาเปนเมียมิรู้เขนใจเลย หลึงโดนมดังตลับตี

มีรูปร่างใจ...มีลูกหลายแล หญิงใดนมเปนนุ่มมีดีหลังดินหลังมือกลมดี
พึงเอาเมียเถิด (ตำรานรลักษณ์ฉบับวัดพรหมเทพาวาส)

(35) ถ้าตั้งนี้ชื่อ นรลักษณ์ดังนี้ มีดีชายใดอย่าได้เอาเป็นภรรยาเลย จะ
ตายเร็ว ถ้ามีฉะนั้นจะฉิบหาย ไม่ตรงต่อผิวเลย ถ้ามันอยู่เรือนใครมัก
ฉิบหายแล (ตำรานรลักษณ์ฉบับฤๅษีกามิน)

อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าเนื้อหาของตำรานรลักษณ์ของไทยจะกำหนดให้ผู้ชายเป็น
“ฝ่ายเลือก” และให้ผู้หญิงเป็น “ฝ่ายถูกเลือก” แต่ก็ได้สอนให้ฝ่ายเลือก เลือกเพื่อ
ประโยชน์ของตนเองแต่เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น หากแต่มีการสอนให้ประเมิน “ลักษณะ”
ของตนเอง ทั้งในด้านร่างกาย พฤติกรรมการแสดงออก และรสนิยมทางเพศ ด้วยว่า
สามารถให้ความสุขทางเพศแก่คู่ครองได้เพียงพอหรือไม่ หากแล้วพบว่า “ศีลไม่เสมอกัน”
ก็อาจพิจารณาใช้สิทธิ์ในการ “ไม่เลือก” แทน

(36) ผีผู้ใดองคชาตรีเลกเอวกลมผู้นั้นมีบุญถูกใจผู้หญิงแลเปนนัดนักแล
(ตำรานรลักษณ์ฉบับวัดพรหมเทพาวาส)

(37) ถ้าบุรุษใดทำได้ดังกล่าวนี้นั้นเป็นที่ชอบใจหญิงนั้นแลมันรักนัก
บ่หอนมีชู้เลย จะปรารถนาอันใดก็ได้หมดแล (ตำรานรลักษณ์ฉบับฤๅษี
กามิน)

ในทางกลับกันหาก “ฝ่ายที่ถูกเลือก” หรือผู้ที่อบรมเลี้ยงดูมีความรู้เรื่อง
ลักษณะร้ายดีต่าง ๆ ของบุคคล ก็อาจใช้ความรู้นี้เพื่อเลือกแสดงออกถึงลักษณะที่พึง
ปรารถนาต่าง ๆ ให้ปรากฏแก่ผู้เลือก รวมทั้งพยายามปรับปรุงแก้ไข ปิดบัง หรือยอมรับ
ลักษณะต่าง ๆ อันไม่พึงปรารถนาของตนเองอีกด้วย

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาตำราวรรณลักษณ์สำนวนต่าง ๆ ของไทย พบว่ามีการพยากรณ์ดวงชะตาของบุคคลในเรื่องเพศจากลักษณะภายนอกและพฤติกรรมการแสดงออกต่าง ๆ เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาเลือกคู่ครองของคนในสังคมโดยเฉพาะเพศชาย รวมทั้งการถ่ายทอดค่านิยมต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องเพศให้แก่คนในสังคม โดยเฉพาะอุดมคติเกี่ยวกับเรือนร่างและพฤติกรรมทางเพศที่พึงปรารถนา

การพยากรณ์ที่ปรากฏในตำราวรรณลักษณ์ เป็นการดูลักษณะ “ดี” และ “ร้าย” ของอวัยวะและพฤติกรรมการแสดงออกของบุคคล ทั้งที่เป็นลักษณะทั่วไปและลักษณะเกี่ยวกับเรื่องเพศ เช่น อวัยวะเพศ และส่วนของร่างกายที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำนายลักษณะของอวัยวะที่เกี่ยวกับเรื่องเพศและระบบสืบพันธุ์ ความต้องการทางเพศ พฤติกรรมทางเพศ รสนิยมทางเพศ การครองเรือน และการมีบุตร เนื้อหาคำทำนายประกอบด้วยลักษณะ “เรือนร่าง” ในอุดมคติของหญิงและชาย ได้แก่ อวัยวะเพศหญิง อวัยวะเพศชาย เต้านม ขนและผิวในที่ลับ กลิ่นกาย สารคัดหลั่งต่าง ๆ ความต้องการทางเพศ อารมณ์เพศ รสนิยมทางเพศและการแสดงออก อันอาจส่งผลต่อการให้กำเนิดบุตรซึ่งจะเป็นสมาชิกของสังคมต่อไปในภายภาคหน้า การกำกับควบคุมพฤติกรรมทางเพศ และการสอนให้ตระหนักถึงรสนิยมทางเพศที่แตกต่างกัน เพื่อให้บุคคลโดยเฉพาะฝ่ายชายสามารถเลือกคู่ได้ถูกต้องและสนองตอบต่อคู่ครองได้อย่างเหมาะสม อันจะนำไปสู่ความสุขทางเพศและช่วยธำรงรักษาสถาบันครอบครัวไว้ได้อีกทางหนึ่ง

ตำราวรรณลักษณ์ของไทยเป็นหลักฐานสำคัญที่ช่วยยืนยันบทบาทของ “เรื่องเพศ” และความสุขทางเพศที่มีต่อการครองเรือน ขณะเดียวกันก็ชี้ให้เห็นมุมมองเกี่ยวกับเรื่องเพศและรสนิยมทางเพศของบุคคลว่าเป็นส่วนหนึ่งของ “ดวงชะตา” ซึ่งเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดมาก่อน (predestined) ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงแก้ไขได้ หากแต่จะหาอย่างไรให้สามารถเลือกได้แบบไม่ “ผิดฝาผิดตัว” เพื่อให้ทั้งสองฝ่ายได้รับความสุขทางเพศตามที่ต้องการ และนำไปสู่ความสุขสมปรารถนาในมิติอื่น ๆ ของชีวิตได้

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- คณศ (นามแฝง). (2531). *คัมภีร์นรลักษณ์: ดวงชะตาบนใบหน้า ศาสตร์แห่งการยึดกุมชะตาชีวิตของตนเอง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: นานมี.
- โครงการศึกษาประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาไทย. (2551). *ตำราพรหมชาติ ร.ศ. 120 (พิมพ์ตามอักขระเดิม)*. กรุงเทพฯ: รามากรพิมพ์.
- ณัฐพล บ้านไร่. (2562). *การศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องพระเคราะห์ ทศ และ นรลักษณ์ในคัมภีร์พหูทัตปาราศรโหราศาสตร์และตำราพรหมชาติฉบับราชฎีของไทย*. (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาสันสกฤตศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.
- ธนาภิต (นามแฝง). (2546). *ตำราพรหมชาติฉบับสมบุรณ์*. กรุงเทพฯ: ปิรามิต.
- ธรรมนิตย์ ชำนาญ. (ม.ป.ป.). *หนังสือตำราพรหมชาติฉบับสมบุรณ์*. กรุงเทพฯ: อำนวยสาส์น.
- ประยูร อุคชาภูงะ. (2534). *ตำรานรลักษณ์*. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- ปุ่นชริกา เจิตนภา. (2547). *การใช้นรลักษณ์ศาสตร์ในการคัดเลือกบุคลากร: กรณีศึกษาองค์กรธุรกิจในประเทศไทย*. (โครงการงาน (บธ.ม.) คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี สาขาบริหารธุรกิจ). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- พ. สุวรรณ. (2550). *ตำราพรหมชาติ: สำหรับประชาชน*. กรุงเทพฯ: บ้านมงคล.
- พลูหลวง (นามแฝง). (2524). *ปจฉา-วิสัยนา โหราศาสตร์: ภาคพิธีกรรม กับ นรลักษณ์*. กรุงเทพฯ: เกษมบรรณกิจ.
- พลูหลวง (นามแฝง). (2543). *ตำรานรลักษณ์: ศาสตร์แห่งการทำนายลักษณะบุคคล*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- พิชญเพทางค์ (นามแฝง). (2521). *ตำราพรหมชาติ ฉบับชาวบ้านและนรลักษณ์พยากรณ์*. กรุงเทพฯ: หอสมุดกลาง.
- ม. อังอรุณ (นามแฝง). (2554). *คัมภีร์นรลักษณ์แบบจีน*. กรุงเทพฯ: เอ็มทีบุ๊ก.

- มูลนิธิฟื้นฟูส่งเสริมการแพทย์ไทยเดิมฯ และ โรงเรียนอายุรเวทอารัง สถานการแพทย์
แผนกไทยประยุกต์ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล.
(2555). *ตำราการแพทย์ไทยเดิม (แพทยศาสตร์สงเคราะห์ ฉบับอนุรักษ์)*. เล่มที่
1. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ศุภานิชนการพิมพ์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554*. สืบค้นเมื่อ
2 ธันวาคม 2560 จาก <https://dictionary.apps.royin.go.th>
- วาทสายน. (2558). *กามสูตร* (หนุมาน ธรรมเนียม, ผู้แปล). นนทบุรี: ศรีปัญญา.
- สุภลักษณ์ วงศ์ไพศาลลักษณ์. (2555). *ศึกษาศาสตร์โหวงเอ็งเพื่อการประยุกต์ใช้ใน
กระบวนการสรรหาและคัดเลือกบุคคลเข้าทำงานในองค์การธุรกิจขนาดย่อม
จังหวัดตราด*. (ภาคนิพนธ์ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการ
บริหารธุรกิจ). มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.
- แสง มนวิฑูร. (2520). *ลักษณะของบุรุษ สตรี และประติมา กับลักษณะของมหาบุรุษและ
อนุพยัญชนะ (แปลจากคัมภีร์พฤตส์หิตา ของ วราหมิทริ)*. พิมพ์ครั้งที่ 2. พระ
นคร: กรมศิลปากร.
- หรีด เรื่องฤทธิ์. (2508). *ตำราพรหมชาติ ฉบับสมบูรณ์และตำรานรลักษณ์ ฉบับหลวง ใน
รัชกาลที่ 1*. พิมพ์ครั้งที่ 5. พระนคร: โรงพิมพ์วัฒนาพานิช.
- ห้องโหรศรีเมหาโพธิ์. (2545). *ตำราพรหมชาติประจำครอบครัวฉบับสมบูรณ์*. พิมพ์ครั้งที่
10. กรุงเทพฯ: อำนวยสาส์นการพิมพ์.
- อ.อุระคินทร์ วีระยะบุรณะ. (ม.ป.ป.). *ตำราพรหมชาติฉบับหลวง*. กรุงเทพฯ: ส.ธรรม
ภักดี.
- อาคเนย์. (2498). *คัมภีร์พยากรณ์นรลักษณ์วิทยาและหลักกาลชาตาสังเขป*. พระนคร:
จำเรียมศึกษา.
- อากาศ หนักไหล่. (2559). *ตัวละครอภลักษณ์ในวรรณคดีไทย*. (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต
สาขาภาษาไทย). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม

อำนวยการพิมพ์ ปฏิพัทธ์เผ่าพงศ์. (2523). *โหงวเฮ้ง : วิชาบุคลิกศาสตร์แห่งการทำนายบุคลิกลักษณะ*. กรุงเทพฯ: ดอกหญ้า.

ภาษาต่างประเทศ

Mur, M.-C. (2017). *The Physiognomical Discourse and European Theatre: Theory, Performance, Dramatic Text*. Frankfurt: Peter Lang GmbH, Internationaler Verlag der Wissenschaften.

Samizadeh, S. (2020). Chinese Facial Physiognomy and Modern Day Aesthetic Practice. *J Cosmet Dermatol*, 19(1):161-166.

Tytler, Graeme. (2019). Physiognomy in The Professor. *Brontë Studies*. 44: 339-350.

Woods, Kathryn. (2017). 'Facing' Identity in a 'Faceless' Society: Physiognomy, Facial Appearance and Identity Perception in Eighteenth-Century London. *The Journal of the Social History Society*, 14(2): 137-153.